

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Mecenatu Państwa
Dyrektor
Mateusz Adamkowski

DMP-WKiA.050.5.2026.MK
Warszawa, 08 czerwca 2026 r.

Pan
[REDACTED]

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję z 12 marca br. dotyczącą *podjęcia działań legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych zmierzających do utworzenia bibliotek zakładowych w jednostkach nadzorowanych przez administrację publiczną oraz w przedsiębiorstwach państwowych, a także o umożliwienie tworzenia takich placówek w innych instytucjach publicznych*, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji, odnoszących się do zadań, pozostających w zakresie kompetencji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obecnie nie ma formalnych przeszkód prawnych do tworzenia bibliotek zakładowych. Podstawowe kwestie dotyczące organizacji bibliotek reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. *o bibliotekach* (Dz.U. z 2022 r. poz. 2393) zwana dalej „ustawą”.

„Art. 8.1: Biblioteki są organizowane i prowadzone przez podmioty zwane dalej „organizatorami”, 2. Organizatorami bibliotek są: 1) ministrowie i kierownicy urzędów centralnych; 2) jednostki samorządu terytorialnego, 3. organizatorami bibliotek mogą być także: 1) osoby fizyczne; 2) osoby prawne; 3) jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.”

Działalność bibliotek zakładowych ujęta jest w rozdziale 8. ustawy, zgodnie z którym:

„Art. 23 Zakłady pracy mogą prowadzić biblioteki fachowe i zakładowe.

Art. 24 1. Biblioteki fachowe wspierają realizację zadań zakładów pracy oraz służą potrzebom doskonalenia zawodowego pracowników. 2. Biblioteki zakładowe służą zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych pracowników zakładów pracy i ich rodzin.”

W związku z powyższym, w opinii MKiDN, funkcjonujące już regulacje prawne umożliwiają tworzenie bibliotek zakładowych/fachowych. Wg najnowszych, dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku działało 247 takich bibliotek (GUS „Kultura i dziedzictwo narodowe 2024” <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/kultura-i-dziedzictwo-narodowe-w-2024-r-,2,22.html>).

Odrębną kwestią pozostaje utrzymywanie i finansowanie bibliotek. Zadanie to, wg ustawy, należy do organizatorów.

„Art. 9. 1. Organizator zapewnia warunki działalności i rozwoju biblioteki, odpowiadające jej zadaniom. 2. Organizator ma obowiązek zapewnić w szczególności: 1) lokal; 2) środki na:

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2433163.11154905.10513795

a) wyposażenie, b) prowadzenie działalności bibliotecznej, zwłaszcza zakup materiałów bibliotecznych, c) doskonalenie zawodowe pracowników.”

Minister kultury i dziedzictwa narodowego w ramach swoich kompetencji i zgodnie z przepisami dotyczącymi finansów publicznych, ma możliwość dofinansowania projektów kulturalnych, w tym zadań inwestycyjnych, realizowanych przez podmioty, dla których nie jest organizatorem. Dotacje celowe na realizację przedsięwzięć kulturalnych mogą być przyznawane uprawnionym wnioskodawcom (m.in. samorządowym instytucjom kultury, organizacjom pozarządowym, podmiotom gospodarczym) poprzez tzw. Programy Ministra, programy wieloletnie lub tzw. programy własne instytucji podległych MKiDN.

Należy wspomnieć, że minister kultury, uznając promocję książki, rozwój czytelnictwa i bibliotek za jeden z istotnych obszarów polityki kulturalnej państwa, finansuje nie tylko działające w tym zakresie instytucje, dla których jest organizatorem: Bibliotekę Narodową oraz Instytut Książki. Ze względu na uwarunkowania prawne i finansowe, beneficjentami środków ministerialnych są przede wszystkim biblioteki publiczne – samorządowe instytucje kultury.

Biblioteki publiczne stanowią największą grupę bibliotek i mają najbardziej powszechny charakter. Każda jednostka samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo), zgodnie z ustawą o bibliotekach, prowadzi przynajmniej jedną bibliotekę publiczną. Instytucje te mają na celu zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa. Warto wspomnieć, że biblioteki publiczne, działające na terenach wiejskich, stanowią główne źródło dostępu do książki i informacji dla mieszkańców, a często są jedyną instytucją kultury w gminie.

Z tego względu, działania pomocowe MKiDN koncentrują się na rozwoju bibliotek publicznych i przekształcaniu ich w nowoczesne instytucje, stanowiące nie tylko miejsca dostępu do książki i informacji, lecz także aktywne centra społeczno-kulturalne. Dotacje ze środków ministerialnych przeznaczano na dofinansowanie zakupów nowości wydawniczych, rozwój infrastruktury (budowę nowych obiektów bibliotecznych, remonty, modernizacje), zakup komputerów, realizację projektów czytelniczych i kulturalnych.

Głównym narzędziem wsparcia czytelnictwa i bibliotek były kolejne edycje Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, programu wieloletniego realizowanego przez MKiDN we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej. MKiDN odpowiadało za działania na rzecz bibliotek publicznych, natomiast MEN - bibliotek szkolnych i pedagogicznych. W latach 2016-2020 budżet NPRCz wyniósł blisko 700 mln zł, w tym 455 mln zł z budżetu państwa, natomiast w latach 2021-2025 ponad miliard złotych, w tym 635 mln z budżetu centralnego.

Do głównych programów, propagujących czytelnictwo i wspierających biblioteki ze środków MKiDN należą natomiast Programy Ministra: *Promocja czytelnictwa*, *Partnerstwo dla książki* oraz programy własne i projekty Instytutu Książki: *Mała Książka - wielki człowiek*, *Kraszewski*. *Komputery dla bibliotek* czy *Dyskusyjne Kluby Książki*. W bieżącym roku, przed wdrożeniem kolejnej edycji NPRCz, nad którą trwają prace, uruchomiono program własny Biblioteki Narodowej dla bibliotek publicznych pn. *Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych*.

Bliższe informacje na temat programów dostępne są na stronie <https://www.gov.pl/web/kultura/programy-2026> oraz na stronach wyżej wymienionych instytucji.

MKiDN będzie kontynuować wsparcie działań służących promocji czytelnictwa oraz instytucji kluczowych dla realizacji tych celów, uznając istotną rolę czytania w rozwoju jednostki oraz budowaniu kompetencji społecznych.

Z poważaniem

Mateusz Adamkowski

(nieczytelny podpis)

